

91. SOHBET

ALLAH İMAN EDENLERİN DOSTUDUR

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'inde kendisine iman edenlerin dostu olacağını haber verirken şöyle buyuruyor:

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

“Allah, iman edenlerin velisidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlerin velileri de tağuttur, onları aydınlıktan karanlıklara çıkarırlar. İşte onlar cehennemliklerdir. Orada ebedî olarak kalırlar.”¹

Ayette geçen veli kelimesi, dost, arkadaş, yardımcı, birinin işini üstlenen, yönetici, ermiş kişi anlamlarına gelir. Veli kelimesinin çoğulu evliyadır. Allah'ın esmâü'l-hüsna'sından (güzel isimlerinden) biri de el-Veli'dir.

Bu kelime Allah için kullanıldığında dost, yardımcı ve işleri yürüten anlamlarını içerir. Zira Allah, iman edenleri karanlıklardan aydınlığa çıkarır; mülkünde, kudret ve yüceliğinde ortağı yoktur ve korumanın kaynağıdır. Rahmetini kullarının üzerine yayar, kendisine dost olanı yüceltir. Tabiri caizse kendisine Allah'ı dost ve veli edinenlerin yarı ve yardımcısı Allah olur ve mağlubiyeti söz konusu olmaz.

Veli kelimesi mü'minler için kullanıldığında ise iki anlama gelir. Bunlardan ilki, “işlerini Allah'ın gördüğü ve kendisine bırakmadığı kimse” anlamındadır. Şu ayet-i kerime buna işaret etmektedir:

إِنَّ وَلِيَّيَ اللَّهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ

“Zira benim velim, o kitabı indiren Allah'tır. Ve O, salih kullarına sahip çıkar.”²

Diğer anlamı ise, “Allah'a ibadet ve taat işini üstlenen kimse” demektir. Bu anlamda her mü'min ve muttaki insan velidir, bunlara korku yoktur, üzülmeyeceklerdir de. Şu ayetler de bu anlama işaret ederler:

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

“Açın gözünüzü! Allah'ın dostları üzerine ne korku vardır, ne de onlar mahzun olurlar. Onlar ki, iman etmişler ve Allah'a karşı gelmekten sakınmışlardır.”³

¹ Bakara Suresi, 2:257

² A'raf suresi, 7:196

³ Yunus suresi, 10:62-63

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي
الرَّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ
الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

“Yüzlerinizi bazan doğu, bazan batı tarafına çevirmeniz erginlik değildir. Fakat eren o kimselerdir ki, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaba ve bütün peygamberlere iman edip, yakınlığı olanlara, öksüzlere, yoksullara, yolda kalmışa, dilenenlere ve esirleri kurtarmaya seve seve mal verirler. Namazı kılarlar, zekatı verirler. Bir de antlaştıkları zaman sözlerini yerine getirenler, hele sıkıntı ve hastalık durumlarında ve harbin şiddetli zamanında sabır ve kararlılık gösterenler var ya, işte doğru olanlar da bunlardır, korunanlar da bunlardır.”⁴

Mü'minlerin gerçek, değişmez ve mutlak velileri dostları Allah olmalıdır. Dostu Allah olmayanın dostu, şeytan ve şeytanın yardımcıları olur. Onlar da mümini Allah'tan uzaklaştırmak için uğraş verirler.

وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لِيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ

“Şeytanlar, dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara uyarmanız, muhakkak ki, Allah'a ortak koşanlardan olursunuz.”⁵ ayeti mümine şeytanın nasıl çelme takmak istediğini anlatmakta ve oyuna gelmemesi noktasında uyarıda bulunmaktadır.

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَآءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

“Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin ve onu her kim yaparsa Allah'dan ilişiği kesilmiş olur, ancak onlardan bir korunma yapmanız başkadır. Bununla beraber Allah sizi kendisinden korunmanız hususunda uyarır. Nihâyet gidiş Allah'adır.”⁶ ayeti ise müminlerin şeytanın yardımcıları olan kafir ve müşriklerden de yakın dost ve sırdaş edinmemek gerektiğini ifade etmektedir. Hatta müminler, imana karşı küfrü seviyor ve küfürden kopamıyorlarsa baba ve kardeşlerini bile veli edinmemelidirler:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَآءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَىٰ الْإِيمَانِ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ
فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

“Ey iman edenler! Eğer babalarınız ve kardeşleriniz imana karşılık küfürden hoşlanıyorlarsa, onları dost edinmeyiniz. Sizden her kim onları dost edinirse işte onlar da zalimlerin ta kendileridir.”⁷

⁴ Bakara suresi, 2:177

⁵ En'am suresi, 6:121

⁶ Al-i İmran suresi, 3:28

⁷ Tevbe suresi, 9:23

Bundan dolayıdır ki, Yüce Allah'ın insana en büyük nimet olarak verdiği akıl ve iradeyi doğru yönde kullanarak sahte ilahlar yerine Allah'a inanmayı ve O'na itaati tercih edenler, Allah'ın manevî yakınları ve dostları olmuş olurlar. Kâinatın tek hâkimi ve sahibi olan Allah'a teslim olan, O'nu kendisine tek vekil ve tek dost edinen, O'na gönülden sevgi, itaat ve saygı dolu bir korku ile boyun eğen bir insan, Allah'ın velayeti altında demektir. Allah ise, ne güzel veli ve ne de güzel dosttur.

Birisi bir diğerinin velisi olursa, velâyeti altındakini korur, onun menfaatini gözetir ve ona yardımcı olur. Hele bu veli, yarattığı kullarının hallerini en iyi bilen ve kullarına kendi nefislerinden bile yakın olan Allah olursa, en büyük yardımcı ve mesnede yaslanılmış olur. Ayette de öyle buyurulmuyor mu?

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

“Hiç yaratan bilmez mi? O, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır.”⁸

Bu bakımdan biz müminler, gerçek dostun ancak yüce Allah olduğunu bilerek her hâlimizi gönül diliyle sadece O'na açmalıyız. O ki, dua ve yakarışlarımıza icabet eder; bizi karanlıklardan aydınlığa çıkarır; işlerimizde başarılı kılar; gönüllerimize huzur bahşeder. Bizi devamlı korur, gözetir, iki cihanda saadete erebilmemiz için bütün imkânları önümüze serer.

Rabbini gerçek dost edinen insanlar, Allah tarafından sevilirler, amellerinin karşılığını tam olarak alırlar. Onu dost bilenler, kötülüklerden uzak kalırlar. Bu sevgi ve dostluğu, salih ameller işleyerek, Allah ve Peygamberin emir ve yasaklarına uyararak, Allah ve O'nun yarattığı varlıkların haklarına saygı duyarak kazanma gayreti içinde olmak gerekir. Bir mümin Allah'ın Kitabına ve Hz. Peygamberin sünnetine ne kadar uyar, günah ve haramlardan ne kadar sakınırsa o nispette Allah'ın dostluğuna erişir.

Allah'ın dostluğu, müminlere büyük bir şeref, güven kaynağı ve heyecan vesilesi olur. Yolların aydınlık olmasına, karanlıklardan çıkmaya sebep olur.

Ancak Allah Teâlâ'nın dostluğunu kazanmak için, çaba sarfetmek, göz ve gönlü hakkı görme konusunda perde olan örtülerden korumak gerekir. Hakka perde olan şeyler ise, hiçbir hak hukuk gözetmeden bireysel çıkarlarımızı her şeyin üstünde tutarak dünya malına düşkünlük, şan, şöhret ve şehvettir. Bir başka deyişle, insanı tehlikeye düşüren bütün nefsanî istek ve arzulardır; tamahtır. Bütün bu tutkuların kurtulmamız gerekir. Bu ise, hakiki değer ve yüceliğin Allah ve Peygamberinin dostluğunda olduğunun bilinmesi ile mümkün olur. Mümin, son nefesine kadar, bu doğrultuda çabalamalı; verilen söze bağlı kalmalıdır. Kur'an'da hikaye edilen şu peygamber sözünde olduğu gibi: فَإِنْ حَاجُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ

“Buna karşı seninle münakaşaya kalkışırlarsa de ki: "Ben, bana uyanlarla birlikte kendi özümü Allah'a teslim etmişimdir.”⁹

⁸ Mülk suresi, 67:14

⁹ Al-i İmran, 3:20

Alınacak Dersler:

1. Allah, iman edenlerin velisidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır.
2. İnkâr edenlerin velileri ise, tağuttur ve onları aydınlıktan karanlıklara sevkeder.
3. Allah'ı dost edinmek için salih amellere sarılmak gerekir.
4. Allah'ı dost bilenler, günah ve kusurlardan uzak durmalılar.
5. Allah'ı dost edinmeye engel olan nefsin aldatmalarından uzak olmak gerekir.
6. Allah'ı dost edinenler Peygamberlerin yolunu takip etmelidir.

Bu Hafta

Bu dersi evimizde ailemizle de müzakere edelim; ailecek hakikaten Allah'ı dost edinip edinmediğimizi aile içinde tartışalım.